

pülés majd minden pontján végeztünk műszeres kutatásokat. A terület nagysága miatt a laza csatárláncban haladó, „portyaszerű” bejárasi módszert alkalmaztuk a lelőhely kutatása során.

A K-i oldalon, a Verebce-vár vagy Verebce-bérc É-i végén a 615 m-es magassági pont közelében elhelyezkedő teraszoron egy középső vaskori háromélű bronz nyílhegyet valamint néhány bizonytalan korú bronzlemez-töredéket találtunk.

A Kis-vártól Ny-ra eső karakteres teraszorok (az ún. Pados) környezetében előkerült leletek közül egy a La Tène C1 periódusba keltezhető, pseudo filigrán bronz karperec töredéke emelkedik ki. Erről a területről más biztosan keltezhető fémtárgy nem került elő, viszont nagy mennyiségű, kézzel készült vaskori kerámiát gyűjtöttünk a teraszokon. Egy helyen a vékony humuszréteg alatt tapasztott padló nyomaira bukkantunk.

A Vásárhely-kő, a Vár-pada és a Vásárhely-parlag területén valamint az alattuk húzódó teraszoron biztosan keltezhető régészeti fémleletet nem találtunk. Ezeken a részeken különösen sok rablógödör figyelhető meg, elképzelhető, hogy itt a fosztogatók tevékenységével áll összefüggésbe az észlelt fémlelethiány. A turisták által gyakran látogatott Dédes vára és a Kis-vár közötti nyereg a felszínen szétdobált fémhulladékok nagy száma miatt nem volt alkalmas fémkereső műszeres vizsgálatra.

A lelőhely korábban ismert határain kívül az É-i oldalon a sánctól kb. 300 m-re a Vár-erdő nevű részen az enyhén kiszélesedő hátakon újabb lelőhelyeket azonosítottunk. A Ny-i oldalon 402 m-es magasságban egy középső vaskori hamvasztásos temetőre bukkantunk. A felszín alatt mindössze 10–30 cm-es mélységben jelentkező temetkezésekre a bennük lévő fémmellékletek jelei alapján bukkantunk. Négy sír leletmentését végeztük el. Közülük három szórt hamvasnak, egy pedig urnásnak bizonyult. Az egyik temetkezésben a hamvakat nagyobb kövekből kialakított gyűrűvel övezték. A feltárt temetkezések mellékleteit vaskések, vaskarikák és jellegzetes szkíta kori bronzékszerek alkotják.

A területen műszereinkkel nagyszámú további fémtárgyakra utaló jelet észleltünk, ami alapján feltételezhető, hogy itt egy jelentősebb sírszámú, nagy kiterjedésű vaskori temetővel számolhatunk. Idő és felkészültség hiányában az említett négy sír kibontásán kívül több temetkezés feltárására az észlelt jelek ellenére nem vállalkozhattunk.

A területen már jártak előttünk fémkereső műszeres rablók, amire az avar szintje alatt szórványként előbukkanó, valószínűleg megbolygatott sírokból származó vaskések, bronzcsüngő és bronzlemezdarabok utaltak. Átvizsgáltuk az erődített teleptől távolabb található Vár-erdő Bán-völgye feletti részén található halomsírok környezetét, itt őskori régészeti anyag nem került elő.

Összefoglalásként megállapíthatjuk, hogy az általunk talált fémtárgyak arra utalnak, hogy az őskori erődített település az eddigi elképzeléssel ellentétben elsősorban nem a késő bronzkor, hanem a középső és késő vaskor időszakára keltezhető.

Munkánk az OTKA T037315 számú pályázata által támogatott, a késő bronzkori bronzkincseket és a bronzdeponálás szokását kutató program része volt.

Munkatársak: Bíró Péter, Lassányi Gábor régészek; Kalli András, Paár Ferenc, Tóth Farkas Márton, Diriczi Zsombor egyetemi hallgatók; Bacskai István, Sándor Lajos technikusok; Saléti György.

SZABÓ GÁBOR

100. Dédestapolcsány, 2. számú barlang

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2008. július 21-én helyszíni szemlét végeztünk a barlang nyílása előtt, ahonnan a fák egy részét gyökerestől eltávolították. E munka során a barlang előtti rétegekből 5×4 m-es kiterjedésű területen közepes mennyiségben kora bronzkori kerámiatöredékek, valamint csonttöredékek kerültek elő.

A leletanyagot a miskolci Herman Ottó Múzeumban helyezték el.

Munkatársak: Ferenczy Gergely, Pusztainé Fischl Klára.

PUSZTAI TAMÁS

101. Dég, Ságvári utca

(Fejér megye) Kő

2008 októberében épülő lakóház alapozási árkainak kiásását követően régészeti megfigyelést végeztem a telken (Hrsz.: 104/1). Az árkok kb. 60–70 cm mélységűek és kb. 30–40 cm szélesek voltak. A kiásott alapárkokban látható volt a próbafeltárás során jelentkező objektumok további részleteinek elszíneződése, ezeket azonban az alapozási munkák nem bolygatták meg. A kitermelt földből – a felső, korábban valószínűleg már bolygatott humuszrétegből – középkori (kb. 14–15. századi) kerámiatöredékeket gyűjtöttem. Megállapíthattuk, hogy a lelőhely teljes bizonyossággal túlnyúlik a próbafeltárással érintett területen, az épülő ház részben elfedi azt.

SCHILLING LÁSZLÓ

102. Diósberény, Alt Kirch

(Tolna megye) Kő

Diósberény középkori templomát a 18–19. században számos forrás említi, helyét dúllónév is őrzi. 2008. február végi terepbejárásom szerint a templom helye a belterület Ny-i szélén, a Petőfi utcai házak mögötti löszfal tetején fekvő kiskertekben található. A falu valószínűleg a templomtól K-re, a mára beépített patakparton feketett.

K. NÉMETH ANDRÁS

103. Döbrököz, Alsósütvény

(Tolna megye) B

Sütvény középkori templomát a Pesty Frigyes-féle kérdőívben említették. Torma István 1963-ban a Döb-